

Образецът на частична предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция:

Български институт по метрология

Нормативен акт:

ПМС за приемане на Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол

Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет

Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:

.....

Лице за контакт:

Валентин Старев, главен директор на ГД „Мерки и измервателни уреди“

Телефон и ел. поща:

02/9702739
v.starev@bim.government.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1 „Несъответствие на част от разпоредбите на действащата Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол с хармонизираното европейско законодателство в областта на метрологията, с променени/актуализирани нормативни актове, международни стандарти и рекомендации на Международната организация по законова метрология“

Наредбата за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол (Обн. ДВ. бр.98 от 7 Ноември 2003г., изм. ДВ. бр.96 от 30 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.40 от 16 Май 2006г., изм. ДВ. бр.80 от 3 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.37 от 8 Май 2007г., изм. ДВ. бр.46 от 12 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.56 от 22 Юли 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.22 от 24 март 2015г., изм. ДВ. бр.86 от 27 октомври 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.86 от 28 Октомври 2022г.) е приета на основание на чл. 28 от Закона за измерванията. С нея се определят изискванията към средствата за измерване и тяхното използване по предназначение, редът и методите за извършване на контрол и знаците, които удостоверяват резултатите от него, и редът за водене на регистъра на одобрените за използване в страната средства за измерване.

През годините в нея са правени множество изменения и допълнения, които да отчетат промени в конюнктурата на метрологичния контрол – приемането на Р. България в Европейския съюз, изменения, свързани с прилагането на хармонизираното европейско законодателство в областта на метрологията, възникване на необходимостта от въвеждане на метрологичен контрол за нови средства за измерване, използвани за целите на данъчната политика на страната, отпадане на необходимостта за метрологичен контрол в определени области от обществен интерес, поради нови технически и технологични решения и др.

Едно от съществените изменения и допълнения на действащата наредба бе прието през 2015 г. (ДВ. бр.22 от 24 март 2015г.), като с него се уредиха част от противоречията между националното и хармонизираното европейско законодателство в областта на метрологията – премахване на разпоредби, свързани с процедури за одобряване на типа на средства за измерване, попадащи в обхвата на хармонизираното законодателство (Директива 2004/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно измервателните уреди, транспонирана в

Наредбата за съществените изисквания за оценяване на съответствието на средствата за измерване, приета с ПМС № 253 от 15.09.2006 г., Директива 90/384/ЕИО от 20 юни 1990 г. относно хармонизирането на законодателството на държавите членки за везните с неавтоматично действие, заменена с Директива 2009/23/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година относно везните с неавтоматично действие, транспонирана в Наредба за съществените изисквания и оценяване на съответствието на везни с неавтоматично действие, приета с ПМС № 114/30.05.2003 г. и директивите от Нов подход, отнасящи се до средствата за измерване, транспонирани в Закона за медицинските изделия, Директива 2011/17/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за поетапна отмяна на вертикалните директиви 71/317/ЕИО, 71/347/ЕИО, 71/349/ЕИО 74/148/ЕИО, 75/33/ЕИО, 76/765/ЕИО, 76/766/ЕИО и 86/217/ЕИО). С това допълнение се въведеха и изискванията на Регламент (ЕО) № 764/2008 на ЕП и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно установяване на процедурите, свързани с прилагането на някои национални технически правила за продукти, законно предлагани на пазара в други държави-членки, и за отмяна на Решение № 3052/95/ЕО.

С последното изменение и допълнение на наредбата (ДВ. бр.86 от 28 Октомври 2022 г.) в националното законодателство се заложиха технически и метрологични изисквания към везните с автоматично действие за измерване на ППС в движение и за измерване на осово натоварване, така че те да бъдат използвани за целите на събиране на държавни вземания, свързани с предпазване на националната пътна инфраструктура и предотвратяване на пътно-транспортни произшествия, дължащи на претоварване на ППС.

Тъй като Директива 2004/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно средствата за измерване бе в **преходен период до 30.10.2016 г.**, като допускаше до изтичането на преходния период да се използват национални удостоверения за одобрен тип в срок на валидност, в действащата наредба **фигурират национални разпоредби, които да позволят уреждането на контрола в този случай – изисквания за първоначална проверка на средства за измерване с валидно национално удостоверение за одобрен тип до изтичането на преходния период на директивата – материални мерки за дължина, водомери за чиста студена и топла вода, разходомери за газ и коригиращи устройства за обем, статични електромери за активна енергия, топломери, измервателни системи за течности, различни от вода, везни с автоматично действие, таксиметрови апарати, газоанализатори на отработени газове от моторни превозни средства. След 30.10.2016 г. тези национални изисквания са в противоречие с хармонизираното европейско законодателство в областта на метрологичния контрол.**

В резултат на изменения и актуализации в нормативни актове, международни стандарти и рекомендации на Международната организация по законова метрология по отношение на техническите и метрологичните изисквания или методите за проверка на някои от средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол е необходимо разделите за тези средства за измерване да претърпят съответните изменения:

- **Стендове за измерване на спирачните сили на пътните превозни средства (ППС)**

Директива 2014/45/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година относно периодичните прегледи за проверка на техническата изправност на моторните превозни средства и техните ремаркета и за отмяна на Директива 2009/40/ЕО е въведена в българското законодателство чрез Закона за движение по пътищата и Наредба № Н-32 от 16 декември 2011 г. за периодичните прегледи за проверка на техническата изправност на ППС. Изискванията на тази директива са държавите членки да гарантират, че **съоръженията и оборудването, използвани за извършване на прегледите за проверка на техническата изправност, съответстват на минималните технически изисквания, посочени в стандарт ISO 21069-1 за техническите изисквания към ролковия спирачен стенд за спирачки или равностойни стандарти.** Това налага преразглеждане и актуализиране на метрологичните и технически изисквания от действащата Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол към стендовете за измерване на спирачните сили на ППС.

- **Индивидуални дозиметри и дозиметрични системи**

Стандарт БДС EN 61526:2013: Апаратура за радиационна защита. Измерване на персонална еквивалентна доза Hp(10) и Hp(0,07) за X-излъчване, гама-излъчване, излъчване на неутрони и бета-излъчване. Измервателни уреди за директно отчитане на персонална еквивалентна доза (IEC 61526:2010, с промени)“ има статут на български стандарт от 2013 г., а изданието на български език на този стандарт е одобрено от БИС през 2018 г. Необходими са промени в раздела, които да са съобразени с превода на български език на този стандарт, основно като терминология и прецизиране на основните изисквания, посочени в него.

- **Разходомери за газ и коригиращи устройства за обем**

Разходомерите за газ и коригиращите устройства за обем са от средствата за измерване, които попадат в обхвата на хармонизираното европейско законодателство. Целта на редакциите е да се прецизират условията при извършване на последващи проверки на разходомери за газ и коригиращи устройства за обем, както и изискванията към максимално допустимите грешки на същите при извършване на проверката.

- **Скоростомери**

На базата на извършени проучвания на добрите практики в областта на измервания на скоростомери и от натрупан опит са предложени съответните промени в текстовете от действащия раздел. С тези промени се избягва двусмисленото тълкуване при провеждане на изпитванията за одобряване на типа и прилагането на изискванията на OIML R 91. Radar equipment for the measurement of the speed of vehicles.

- **Анализатори за алкохол в дъха**

В действащия раздел изискванията се покриват с изискванията на препоръка OIML R 126-1 Edition **1998(E)** “Evidential breath analyzers”. За периода от 2015 г. до 2023 г. същата е променяна два пъти (последна редакция от 2021 г.). Промяната се състои в прилагането на различен метод за представяне на максималната допустима грешка, включването на нови сертифицирани референтни материали при изпитване на анализаторите за алкохол в дъха и др., които като цяло не водят до голяма разлика в изискванията. Въпреки че OIML R126 е документ с препоръчителен характер, следвайки политиката за хармонизиране на разпоредбите и метрологичния контрол, който се извършва от компетентните органи на държавите, са направени предложения за изменения в изискванията за анализаторите за алкохол в дъха.

- **Електромери**

Редакцията на действащия раздел се налага поради влизането в сила на нов стандарт с нови изисквания към електромерите за реактивна енергия (въвежда се нов, по-висок клас на точност), както и необходимост от технически корекции в представянето на индексите в текста и приложенията.

- **Измервателни трансформатори**

Въвеждат се отделни изисквания за комбинирани трансформатори и електронни трансформатори във връзка с нови и променени стандарти, както и от натрупан опит от практиката. Допълнително се въвеждат разпоредби, които позволяват прилагане на статистически метод при първоначална проверка на измервателни трансформатори, които към момента бяха обхванати само в методиката за първоначална проверка.

- **Таксиметрови апарати**

Съгласно Наредбата за съществените изисквания и оценяване на съответствието на средства за измерване (транспонираща Директива 2014/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за предоставяне на пазара на средства за измерване:

„Таксиметровият апарат трябва да може да прилага режимите на нормално начисляване S и D. Трябва да е възможно да се избира между тези режими на начисляване посредством защитена настройка.“

Режимът на нормално начисляване S (еднократно прилагане на тарифа) е изчисляване на таксата на база на прилагане на тарифата за време под скоростта на превключване и на прилагане на тарифата за разстояние над скоростта на превключване.

Режим на нормално начисляване D (двукратно прилагане на тарифа) е изчисляване на

таксата на база на едновременно прилагане на тарифата за време и на тарифата за разстояние за цялото пътуване.

За изпълнение на това изискване в раздела се въвеждат разпоредби, които разглеждат проверката и максималните допустими грешки и при двата режима.

- С навлизането на цифровите технологии в областта на измерванията се налага да се **прецизират и изискванията към средствата за измерване, към техния фърмуер, софтуер, предаването на данните от измерване, защитата от умишлена или неумишлена злоупотреба, въвеждане на цифровите технологии при осъществяване на метрологичния контрол и др.**

Проблем 2 „В действащата Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол липсват процедури за прилагане на някои нормативни актове“ :

- **прилагане на Регламент (ЕО) 2019/515 на Европейския парламент и на Съвета относно взаимното признаване на стоки, законно предлагани на пазара в друга държава членка“**

Целта на Регламент (ЕО) 2019/515 на Европейския парламент и на Съвета относно взаимното признаване на стоки, законно предлагани на пазара в друга държава членка е да се укрепят функционирането на вътрешния пазар чрез подобряване на прилагането на принципа за взаимно признаване и чрез отстраняване на необоснованите пречки пред търговията. Той определя правила и процедури за прилагането от държавите членки на принципа за взаимно признаване — в отделни случаи — по отношение на стоки, предмет на член 34 от ДФЕС, които са законно предлагани на пазара в друга държава членка, като се имат предвид член 36 от ДФЕС и съдебната практика на Съда на Европейския съюз.

Добре действащият принцип за взаимно признаване е много важно допълнение към хармонизирането на правилата на равнището на Съюза, особено като се има предвид, че много от стоките притежават както хармонизирани, така и нехармонизирани аспекти.

При прилагане на разпоредбите на регламента се допуска преди стоките, законно предлагани на пазара в дадена държава членка, да могат да се предоставят на пазара в друга държава членка, да бъде проведена „процедура за предварително разрешение“, ако в държавата по местоназначение съществуват национални технически правила (разпоредба на закон, подзаконов нормативен акт или друга административна разпоредба) към този вид стоки. Процедурата за предварително разрешение е административна процедура съгласно правото на държава членка, при която от компетентния орган на тази държава членка се изисква, въз основа на заявление от икономически оператор, да даде официално одобрение, преди стоките да могат да се предоставят на пазара на посочената държава членка.

Немалка част от средствата за измерване, използвани в области като здравеопазване, обществената безопасност, защитата на околната среда, държавните и общинските вземания и търговските плащания, подлежат на контрол съгласно законодателството на Р. България (т.е. за тях съществуват национални технически правила) и не са обект на хармонизираното европейско законодателство. Тези средства за измерване попадат в обхвата на приложение на Регламент (ЕО) 2019/515.

С изменението и допълнението през 2015 г. на действащата Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол бе въведена разпоредба (чл. 1а, ал. 4) въз основа на Регламент (ЕО) 2008/764 за взаимно признаване на средства за измерване от одобрен тип, които са произведени и пуснати на пазара на държава-членка на ЕС, или на страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Турция (Регламент (ЕС) 2019/515 заменя Регламент (ЕО) 2008/764). Прилагането на тази разпоредба през годините на действието ѝ доведе до редица тълкувания и затруднения, в т. ч. и съдебни дела, поради **липсата на ясно разписана, законово обоснована процедура. Това, както и новите моменти в Регламент (ЕС) 2019/515 спрямо Регламент (ЕО) 2008/764 , налагат въвеждането на национален нормативен ред при провеждането на процедурата за предварително**

разрешение, прилагана в областта на контролираните в страната средства за измерване извън обхвата на хармонизираното европейско законодателство.

- **извършване на метрологичната експертиза на средства за измерване**

Метрологичната експертиза на средствата за измерване е част от метрологичния контрол. Тя се извършва при възникване на спор между физически и/или юридически лица по отношение на техническите или метрологичните характеристики на дадено средство за измерване. Много често тя е част от съдебно-техническата експертиза, необходима на съда при разрешаване на този спор.

Законът за измерванията (Глава пета) дава общата рамка за извършване на метрологична експертиза на средства за измерване. Натрупаната практика през годините на прилагането ѝ показва, че е необходимо в подзаконов нормативен акт да бъде определена процедура за извършване на метрологичната експертиза. В тази връзка с проекта на акт се въвежда специална глава за реда за извършване на метрологична експертиза на средствата за измерване.

Проблем 3 „Неактуален към нуждите на страната метрологичен контрол на средствата за измерване“:

С ограничаване на обхвата на водомерите за чиста студена и топла вода с Директива 2004/22/ЕО на практика без метрологичен контрол останаха водомерите за нечиста вода, използвани в индустрията, въз основа на показанията на които се реализират плащания. Водомерите за нечиста студена вода намират приложение при измерването на природни води, промишлени и отпадъчни води в напорни течения в затворени тръбопроводи. Съгласно Закона за водите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване се събират такси, чийто размер се определя от количеството на използваната вода, най-често определено въз основа на водомери. Изхождайки от факта, че към настоящия момент БИМ е одобрил типа на не малък брой разходомери за нуждите на измерването на нечиста вода, се налага необходимостта от разработване на нов раздел, който да определи изискванията при одобряване на типа, първоначалните и последващи проверки на СИ на нечиста вода. В обхвата на раздела ще попаднат всички СИ на нечиста вода, които работят на механичен, електронен и електрически принцип. В това число попадат всички водомери, а също така и всички разходомери за течности, които могат да бъдат използвани и отговарят на изискванията на раздела за измерване на количеството нечиста вода.

Разходомерите с променлив пад на налягане използват исторически най-стария и най-разпространен метод за измерване на природен газ или пара. Тези разходомери се прилагат за измерване на количествата природен газ или пара в тежката индустрия и при преноса на природен газ или пара, като делът им е 70-80 % от всички използвани разходомери.

Основните принципи на функциониране, методите за проверка и метрологична проследимост са подробно развити в европейски стандарти и в националните законодателства на европейските държави, като Германия, Франция, Норвегия, Гърция, Чехия, Румъния, Унгария, Белгия и др.

Предпоставките, които обуславят широкото приложение на разходомерите с променлив пад на налягане, са възможностите за измерване на разход на природен газ или пара в широк диапазон на налягането, температурата, разхода и диаметъра на тръбопровода, точност, сравнима при използването на други методи на измерване, ниска цена и проста конструкция и комплектровка, висока надеждност, подходящи са за измерване на много големи разходи (до 360 000 m³/h), не изискват скъпо струващи еталони за извършване на контрола им.

Областите на приложение на тези средства за измерване са добивните предприятия и тежката индустрия, големи промишлени потребители – топлофикационните дружества, циментови и стъklarски заводи и големи предприятия от химическата промишленост.

При извеждането от експлоатация на блокове 1÷4 на „АЕЦ – Козлодуй“ се генерират отпадъци, които биха могли да бъдат опасни за човешкото здраве. В тази връзка **съоръженията,**

които измерват специфичната активност на генерираните твърди материали, с цел освобождаване от контрол, е необходимо да бъдат метрологично осигурени. Промените са съобразени с препоръките и изискванията на Европейския проект по метрология за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения (в рамките на Европейската програма за изследвания в областта на метрологията).

Във връзка с изложеното се налага **въвеждането на метрологичен контрол на водомери за нечиста студена вода, средства за измерване на природен газ или пара, които работят със стандартизирано стесняващо устройство – бленда, както и на съоръжения за измерване при освобождаване на твърди материали от контрол.**

От друга страна в действащата наредба са налични **изисквания за контрол на средства за измерване, които вече не представляват обществен интерес, поради остарели технически и технологични решения, необходимост от отпадане контрола, поради прилагане на други схеми за осигуряване на точност и достоверност на измерванията по аналогия с практиката на страните членки на ЕС:**

В действащата наредба съществуват изисквания към видове средства за измерване, които:

- са с остарели технически и технологични решения, изведени са от експлоатация и са заменени със средства за измерване от ново поколение;
- не подлежат на контрол в страните членки на ЕС, поради липсата на необходимост от такъв, прилагайки други схеми на установяване на тяхната надеждност и точност;
- чрез въвеждането на хармонизираното законодателство не се разглеждат като отделни средства за измерване, а като част от измервателна система, към която са заложи общи метрологични и технически изисквания.

В тази връзка е необходимо:

- да отпаднат от контрол часовниците за превключване на тарифни електромери като външни устройства към електромери, като остаряло техническо решение – съвременните електромери са с вградени часовници;
- да се отменят изискванията за последващ контрол на клинични електрически термометри с устройство за максимално показания и диоптретри - същите се пускат на пазара по хармонизирано законодателство и практиката показва, че страните членки на ЕС не прилагат последващ контрол на тези СИ.
- да отпаднат изисквания за ареометри за алкохол и термометри за измерване на алкохолна концентрация, във връзка с изтекли преходни разпоредби на Регламент (ЕС) № 847/2012 на комисията от 19 септември 2012 година за изменение на приложение XVII към Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали („REACH“) по отношение на живака и изисквания на национално законодателство за определяне концентрацията на етилов алкохол в смеси от вода и етанол, за целите на определяне на акциз по обемен метод.
- да отпаднат изискванията за контрол на обемни разходомери за течности различни от вода, електромагнитни разходомери и други видове разходомери за вода и за флуиди, различни от вода - тези видове разходомери попадат в областта на хармонизираното законодателство и са обхванати от изискванията на Директива 2014/32/ЕС за измервателни системи за динамично и непрекъснато измерване на течности различни от вода. В същото време част от изискванията на тези раздели отнасящи до измерването за нечиста вода са определени в нов раздел.

С оглед бърз достъп до информацията, свързана с проверките, необходима на надзорните и контролните органи, както и на потребителите в страната, както и с прилагане на новите технологии за добиване и предаване на информацията е необходимо да се въведе възможността **информацията за извършените от БИМ проверки да бъде на носител двумерен баркод (QR – код)**

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

2. Цели:

Поради многобройните и важни промени се цели да се отмени действащата Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол и да се приеме нов нормативен акт, с ясно и точно съдържание и недвусмислени разпоредби, с който:

Цел 1: Да се приведе националното законодателство в съответствие с изискванията на изменено хармонизирано европейско законодателство в областта на метрологията, на нормативни актове в обхвата на националното законодателство, в които са въведени изискванията на Директиви от Нов подход и Регламенти на ЕП и на Съвета, на актуални действащи стандарти и рекомендации на Международната организация по законова метрология;

Цел 2: Да се въведат необходимите процедури по прилагане на изискванията на Регламент (ЕС) 2019/515 и за извършване на метрологична експертиза на средства за измерване;

Цел 3: Да се актуализира обхватът на метрологичния контрол на средствата за измерване с оглед на нуждите на страната.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

3.1. Български институт по метрология, Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Национална агенция за приходите, Агенция „Митници“, Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" и други държавни органи, чиито действия са обвързани с използване на резултатите от средствата за измерване, подлежащи на контрол.

Тъй като наредбата обхваща области на приложение на средствата за измерване, свързани със здравеопазването, обществена безопасност, защита на околната среда, държавните и общински вземания и търговските плащания, редица държавни органи са заинтересувани от актуалното ѝ състояние. Някои от тях са:

Български институт по метрология – с функции по контрол (одобряване на типа, първоначална и последващи проверки) и метрологична експертиза на средствата за измерване.

Държавна агенция за метрологичен и технически надзор – с функции по надзор на пазара на средства за измерване, метрологичен надзор, оправомощаване на лица за проверка на средства за измерване, които подлежат на метрологичен контрол и контрол на предварително опаковани продукти.

Национална агенция по приходите – извършва регистрация на електронни системи с фискална памет (ЕСФП), монтирани на обекти за търговия с горива и съвместно с БИМ извършват проверки на ЕСФП. ЕСФП включва средствата за измерване на разход (бензиноколонки, газколонки, метанколонки), средства за измерване на маса (везни с неавтоматично действие), концентратор/преобразуващо устройство и нивомерни измервателни системи.

Агенция "Митници" – осъществява контрол върху средствата за измерване и контрол на акцизни стоки – разходомери, везни, измервателни системи за течности, различни от вода, електромери, коректори на обем на природен газ, алкохоломери и средства за измерване на алкохолно съдържание и екстракт в градус Плато.

ИА „Автомобилна администрация“ – използва резултатите от средствата за измерване в пунктовете за годишни технически прегледи на автомобилите, както и регулира дейността на таксиметровите превозвачи – стендове за измерване на спирачни сили на ППС, димомери, газоанализатори на отработени газове от МПС, таксиметрови апарати, везни и др.

Главна дирекция „Национална полиция“ - осъществява контрол на безопасността за движение по пътищата със средства за измерване – скоростомери, анализатори за алкохол в дъха и др.

Други – съгласно Закона за измерванията министрите и ръководителите на ведомства организират дейностите по осигуряване на точност и достоверност на измерванията в ръководените от тях юридически лица.

3.2. Задължени лица по Закона за измерванията – производители, вносители, лица, извършващи ремонт на СИ и ползватели на СИ*:

- 56 производители и вносители на средства за измерване заявяващи на одобряване на типа на средства за измерване;
- 27955 заявители на първоначална и последващи проверки на средства за измерване (предимно малки и средни предприятия);
- 817 заявители на метрологични експертизи на средства за измерване (електроразпределителни дружества, частни лица и институции);

** данните за производителите и вносителите на средства за измерване са въз основа на заявления получени през последните 5 години, а за останалите заинтересовани страни - на база получени заявления през 2022 г.*

3.3. Оправомощени лица за извършване на проверка на средства за измерване, които подлежат на метрологичен контрол – 44 лица съгласно Списък на лица, оправомощени за проверка на средства за измерване и на компоненти и допълнителни устройства към тях към 30.05.2023 г. (<https://www.damtn.government.bg/wp-content/uploads/registri/opr.lica.pdf>).

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1: “Несъответствие на част от разпоредбите на действащата Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол с хармонизираното европейско законодателство в областта на метрологията, с променени/актуализирани нормативни актове, международни стандарти и рекомендации на Международната организация по законова метрология“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При този вариант не се предприемат действия за отстраняване на съществуващите несъответствия между Наредбата за средствата за измерване, които подлежат на контрол и хармонизираното европейско законодателство в областта на измерванията, транспонирано в националното чрез Закона за техническите изисквания към продуктите и Наредбата за съществените изисквания и оценяване на съответствието на средства за измерване. Ще продължат да са в сила изискванията за първоначална проверка на средства за измерване в обхвата на хармонизираното законодателство, която няма как да бъде осъществена, тъй като режимът на предоставянето им на пазара или пускането им в действие е променен чрез въвеждане на хармонизираното законодателство след 30.10.2016 г. Ще съществуват метрологични и технически изисквания, които

не са в съответствие с актуални нормативни актове, международни стандарти и рекомендации на Международната организация по законова метрология.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Неактуален действащ нормативен акт, който би могъл да въведе в заблуда лицата, които са задължени по Закона за измерванията.

Противоречие между действащи нормативни актове в областта на метрологичния контрол - Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол и Закона за техническите изисквания към продуктите (по-специално Наредбата за съществените изисквания и оценяване на съответствието на средства за измерване към чл. 7 от ЗТИП). Наличие на две взаимно изключващи се процедури по отношение на предоставянето на пазара или пускането в действие на средства за измерване, които подлежат на метрологичен контрол.

Средства за измерване, произведени по остарели технически изисквания и решения – в този случай средства за измерване няма да отговарят на актуални признати международни стандарти, с което ще се затрудни тяхното пускане на пазара и ще доведе до намалена конкурентоспособност на българските производители. Това ще доведе до проблеми при прилагането на документа от правоприлагащите държавни органи, осъществяване на метрологичния контрол и метрологичния надзор на тези средства за измерване.

Специфични въздействия: не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Ограничава се развитието при производството средства за измерване за прилагане на нови решения и технологии, използвани в области, в които се упражнява метрологичен контрол. Това би могло да въздейства и върху инвестиционния цикъл на предприятията.

Административна тежест: не се променя

Вариант 2 „Приемане на Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол“:

Описание:

При този вариант проектът на акт се приема. Създава се нов нормативен документ, който ще отразява настъпилите изменения в хармонизираното законодателство в областта на измерванията, ще е в съответствие с националното законодателство, както и с промените в международни стандарти и Рекомендации на Международната организация по законова метрология.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Съгласуваност между Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол и Наредбата за съществените изисквания и оценяване на съответствието на средства за измерване към чл. 7 от ЗТИП и еднозначност при процедурите за предоставянето на пазара или пускането в действие на средства за измерване, които подлежат на метрологичен контрол. Приемането на акта няма да доведе до допълнителни разходи на потребителите, напротив цели да подобри защитата на потребителите на средства за измерване чрез актуализация на изискванията към средствата за измервания.

Актуални технически и метрологични изисквания към средства за измерване, използвани в областите на прилагане на метрологичния контрол. Чрез хармонизация на изискванията с актуални

признати международни стандарти се дава възможност за достъп на българските производители до международните пазари.

Като цяло при реализацията на варианта ще се актуализира и осъвремени нормативната материя за осъществяване на метрологичен контрол на средства за измерване за осигуряване на точност и достоверност на измерванията в области от обществен интерес – здравеопазване, обществената безопасност, защитата на околната среда, държавните и общинските вземания и търговските плащания.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Предоставя се възможност за прилагане на нови или подобрени решения и технологии при производство на средства за измерване, използвани в области, в които се упражнява метрологичен контрол. Това би могло да въздейства положително за повишаване на конкурентоспособността предприятията.

Административна тежест: не се променя.

4.2. По проблем 2: „В действащата Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол липсват процедури за прилагане на някои нормативни актове“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При този вариант не се предприемат действия за въвеждане на процедура за прилагането на Регламент (ЕС) 2019/515 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 година относно взаимното признаване на стоки, законно предлагани на пазара в друга държава членка, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 764/2008, и процедура за извършване на метрологична експертиза на средства за измерване.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Регламент (ЕС) 2019/515 е с пряко действие, но той се явява хоризонтална рамка за взаимното признаване на стоки, законно предлагани на пазара на друга държава членка и не отразява спецификите при средствата за измерване, попадащи в обхвата на метрологичния контрол. Това води до многозначно тълкуване от страна на лицата, които пускат на пазара или в употреба средства за измерване, законно предлагани на пазара на друга държава членка. Регламентът обхваща онези средства за измерване, които не попадат в хармонизираното европейско законодателство и всяка държава членка може да заложи или да не заложи технически и метрологични изисквания към тях на национално ниво. Проблеми възникват от една страна, когато към дадено средство за измерване дадена държава членка не залага изисквания към него и то се предлага свободно на пазара ѝ, а друга държава членка е заложила контрол към това средство за измерване. Разглеждайки тази хипотеза, законното предлагане на пазара на първата държава влиза в противоречие с националното законодателство на втората държава. От друга страна проблеми

възникват и когато в държава членка има изисквания и контрол към дадено средство за измерване за предлагане на пазара ѝ, а друга държава членка е определила контрол към това средство за измерване с по-строги изисквания. Тези случаи водят до оспорване на законодателството на втората държава от заинтересувани икономически оператори, съответно – до съдебни спорове. Липсата на процедура за прилагане на регламента би дало възможност за непрекъснато оспорване и тълкуване на решенията относно правомерното пускане на пазара на средства за измерване в Р. България. Това отнема излишно време, човешки и финансов ресурс за оспорващата страна, оспорваната страна и съдебната система. Съгласно Законът за нормативните актове (чл. 7а.) „Нормативен акт се издава и в случаите, когато трябва да се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз или на международни договори, сключени от Европейските общности“. Липсата на ясна процедура за предварително разрешение в нормативен акт е в ущърб на българските икономически оператори за прилагане на принципа за взаимно признаване на базата на ясни и недвусмислени „клаузи за единния пазар“, наложени от различни национални технически правила и възможностите за обжалване на административните решения. Неприемането на тази процедура лишава икономическите оператори и от възможностите за запознаване с извънсъдебната процедура за решаване на спорове при оспорване на административно решение за ограничаване или отказ от достъп до пазара на средства за измерване.

Законът за измерванията осигурява основни елементи от етапите на извършване на **метрологична експертиза** в случай на спор между две или повече страни относно техническите и метрологичните изисквания към дадено средство за измерване. Той не урежда възможността, предоставяна от въведеното впоследствие законодателство (Закон за електронното управление и Закон за електронния документ и електронния подпис) за електронен вход (електронно заявление) и електронен изход (електронен констативен протокол), което улеснява заявителя на експертизата. Законът не посочва и изисквания към начина за предоставяне на средството за измерване за извършване на метрологична експертиза. От натрупаната практика до момента липсата на такива нормативно заложи изисквания и ясен ред понякога води до опорочаване на резултатите от експертизата – не може да се докаже кога е извършен нерегламентиран достъп, съответно повреда или манипулация върху показанията на дадено средство за измерване – по време на неговия демонтаж или преди това. Поради тази причина впоследствие в дадена съдебна процедура не би могло да се установи виновното лице или би могло да се оцети неправомерно невинно лице, физическо или юридическо.

Специфични въздействия: не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия: От 56 МПС, които пускат на пазара средства за измерване, свързани с измервания в области, като здравеопазване, обществена безопасност, защита на околната среда, държавните и общински вземания и търговските плащания само 8 МСП са се възползвали от възможността за прилагане на принципа на взаимно признаване по Регламент (ЕС) 2019/515.

Административна тежест: не се променя.

Вариант 2 „Въвеждане на процедурите“:

Описание:

В този случай с акта се уреждат ясно и недвусмислено ред за действие при прилагането на Регламент (ЕС) 2019/515 и ред за извършване на метрологична експертиза, надлежно описани в проекта, съответно в Глава трета, Раздел III. Ред за вписване в регистъра на типове средства за измерване съгласно чл.2, ал. 4 и Глава пета. Ред за извършване на метрологична експертиза на средства за измерване

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

С въвеждане на процедура за прилагане на Регламент (ЕС) 2019/515 в голяма степен ще бъдат решени проблемите по прилагането му при за средства за измерване, извън хармонизираното законодателство:

- ще се предотврати до голяма степен скъпо струващи загуби на време, човешки и финансов ресурс за оспорващата страна, оспорваната страна и съдебната система.
- ще предостави на икономическите оператори яснота за прилагане на принципа за взаимно признаване на базата на ясни и недвусмислени „клаузи за единния пазар“, наложени от различни национални технически правила, както и възможностите за извънсъдебно решаване на спорове на административно решение за ограничаване или отказ от достъп до пазара на средства за измерване.

С въвеждане на процедурата за метрологична експертиза на средства за измерване:

- ще се постигне подробно описание на реда за извършване на метрологична експертиза, което е в полза на страните, които я заявяват/извършват/използват резултатите от нея, знаейки техните права и задължения;
- се указва възможността за заявяване на метрологична експертиза, което спестява време и разходи за заявителите;
- се указва възможността по желание на заявителя констативният протокол да може да бъде издаден и в електронна форма;
- се въвеждат нормативни изисквания за предоставяне на средството за измерване за метрологична експертиза (изисквания за демонтаж, протокол от демонтаж и др.), което ще намали възможността за неправилен демонтаж/повреда на СИ преди извършването на експертизата.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани.

Специфични въздействия: Не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Предвид, че основна част от заявителите на процедурата по вписване на средства за измерване са МСП, процедурата за прилагане на регламента ще даде ясни насоки към задължените лица за специфична информация, свързана с оценяването на съответствието на средствата за измерване, която да представят на държавата членка по местоназначение.

Административна тежест: С приемането на акта не се въвеждат нови регулаторни режими. С предлагания акт се очаква намаляване на административната тежест върху икономическите оператори, свързана с изпълнение на допълнителни национални процедури на етапа преди пускането на пазара и/или в действие на средства за измерване, законно предлагани на пазара в други държави-членки на ЕС или на ЕИО или на Турция, което е свързано и с допълнителни такси.

Във връзка с горното може да се очаква повишаване на активността на МСП, възползвали се от принципа на взаимно признаване по Регламент (ЕС) 2019/515.

4.3. По проблем 3: „Неактуален към нуждите на страната метрологичен контрол на средствата за измерване“**Вариант 1 „Без действие“:**

Описание:

При този вариант не се предприемат действия за актуализация на изискванията към средствата за измерване, върху които да се осъществява метрологичен контрол. Ще останат изискванията към средства за измерване, които вече са изведени от употреба, с остарели технически и технологични решения, или е отпаднала необходимостта от техния контрол (часовници за превключване на тарифни електромери като външни устройства към електромери, клинични електрически термометри с устройство за максимално показания, диоптроскопи, ареометри за алкохол, термометри за измерване на алкохолна концентрация, обемни расходомери за течности различни от вода, електромагнитни расходомери и други видове расходомери за вода и за флуиди, различни от вода). В същото време за средства за измерване, за които е обоснована необходимостта от въвеждането на контрол поради значимостта си за страната, ще липсва гаранция за точност и достоверност на техните показания (водомери за нечиста студена вода, средства за измерване на природен газ или пара, които работят със стандартизирано стесняващо устройство – бленда и съоръжения за измерване при освобождаване на твърди материали от контрол).

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Липсата на регулация на водомерите за нечиста вода води до липса на доказателства за точност и достоверност на техните показания, въз основа на които се извършват плащания в немалък размер и риск от оцеляване на страните в сделката.

При средствата за измерване на природен газ или пара, които работят със стандартизирано стесняващо устройство – бленда:

- Ограничаване на възможностите за избор на средства за измерване на природен газ от страна на икономическите оператори при решаване на конкретните измервателни задачи.
- Увеличаване на разходите на икономическите оператори при осигуряване измерването на природен газ, чрез закупуването на по-скъпи средства за измерване и разходи по извършването на метрологичният им контрол.
- Ограничаване на българските производители на изчислителни блокове, на преобразуватели на температура, преобразуватели на налягане, на бленди, които са малки и средни предприятия. В Р България все още няма производители на расходомери за газ, които са предвидени за използване на измерване на природен газ съгласно НСИКПМК.

Потенциална опасност за човешкото здраве от радиоактивно облъчване, възникваща от липсата на контрол на съоръжения, използвани при експлоатацията на блокове 1÷4 на „АЕЦ – Козлодуй“.

Наличие на паразитни раздели с изисквания към средства за измерване, които са изведени от употреба или доказали своята неприложимост.

Специфични въздействия: не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия: не са идентифицирани.

Административна тежест: не се променя.

Вариант 2 „Актуализирани изисквания за метрологичния контрол на средствата за измерване с оглед на нуждите на страната“:

Описание:

При този вариант се приемат предложените актуализирани изисквания към средствата за измерване, върху които да се осъществява метрологичен контрол. Отпадат раздели с изискванията към средства за измерване, които вече са изведени от употреба, с остарели технически и

технологични решения, или е отпаднала необходимостта от техния контрол. Осигурява се гарантирана точност и достоверност на измерванията на водомери за нечиста студена вода, средства за измерване на природен газ или пара, които работят със стандартизирано стесняващо устройство – бленда и съоръжения за измерване при освобождаване на твърди материали от контрол.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Гаранция за осигурена точност и достоверност при измерването на природни, промишлени и отпадъчни води в напорни течения в затворени тръбопроводи, въз основа на които се извършват плащания в немалък размер и риск от ощетяване на страните в сделката.

Създаване на равнопоставени условия за всички икономически оператори, които използват средства за измерване на природен газ чрез осигуряване на възможност за избор на средства за измерване.

Намаляване на разходите на икономическите оператори при осигуряване измерването на природен газ, чрез използване на средствата за измерване на природен газ или пара, които работят със стандартизирано стесняващо устройство – бленда, а с това и намаляване на разходите на икономическите оператори при извършването на метрологичният им контрол.

Възможности за измерване на разход на природен газ или пара в широк диапазон на налягането, температурата, разхода и диаметъра на тръбопровода. Осигуряване на висока точност и надеждност, ниска цена, подходящи за измерване на големи разходи (до 360 000 m³/h). Не се изискват скъпо струващи еталони за извършване на контрола им.

Създаване на по-добри условия за лоялна конкуренция между българските производители на средства за измерване на природен газ от една страна и между българските и европейските производители от друга.

Осигуряване в по-голяма степен на мониторинга и докладването на емисиите на парникови газове.

Осигуряване на безопасност и защита на човешкото здраве от радиоактивно облъчване, чрез въвеждане на контрол на съоръженията, използвани при експлоатацията на блокове 1÷4 на „АЕЦ – Козлодуй“.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия: не са идентифицирани.

Специфични въздействия: не са идентифицирани.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Предоставяне на пазарни възможности на българските производители на изчислителни блокове, на преобразуватели на температура, преобразуватели на налягане, на бленди за предлагане на техните продукти в законово регулираната област.

Създаване на условия и предпоставки за реализиране на технически решения за измерване на потреблението на природен газ на български производители.

Административна тежест: не се променя.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1: “Несъответствие на част от разпоредбите на действащата Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол с хармонизираното

европейско законодателство в областта на метрологията, с променени/актуализирани нормативни актове, международни стандарти и рекомендации на Международната организация по законова метрология“

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2
Ефективност	Цел 1: Да се приведе националното законодателство в съответствие с изискванията на изменено хармонизирано европейско законодателство в областта на метрологията, на нормативни актове в обхвата на националното законодателство, в които са въведени изискванията на Директиви от Нов подход и Регламенти на ЕП и на Съвета, на актуални действащи стандарти и рекомендации на Международната организация по законова метрология	ниска	висока
Ефикасност		ниска	висока
Съгласуваност		ниска	висока

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите: ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението; ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

5.2. По проблем 2: „В действащата Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол липсват процедури за прилагане на някои нормативни актове“

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2
Ефективност	Цел 2: Да се въведат необходимите процедури по прилагане на изискванията на Регламент (ЕС)	ниска	висока

Ефикасност	2019/515 и за извършване на метрологична експертиза на средства за измерване;	ниска	висока
Съгласуваност		ниска	висока

** При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.*

5.3. По проблем 3: „Неактуален към нуждите на страната метрологичен контрол на средствата за измерване“

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2
Ефективност	Цел 3: Да се актуализират изискванията за метрологичен контрол на средствата за измерване към нуждите на страната.	ниска	висока
Ефикасност		ниска	висока
Съгласуваност		ниска	висока

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 „Приемане на Наредба за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол“:

Създава се нов нормативен документ, който ще отразява настъпилите изменения в хармонизираното законодателство в областта на измерванията, ще е в съответствие с националното законодателство, както и с промените в международни стандарти и Рекомендации на Международната организация по законова метрология.

По проблем 2: Вариант 2 „Въвеждане на процедури“:

С акта се уреждат ясно и недвусмислено ред за действие при прилагането на Регламент (ЕС) 2019/515 и ред за извършване на метрологична експертиза, надлежно описани в проекта, съответно в Глава трета, Раздел III. Ред за вписване в регистъра на типове средства за измерване съгласно чл.2, ал. 4 и Глава пета. Ред за извършване на метрологична експертиза на средства за измерване, с което ще бъдат решени проблемите по прилагането им до момента.

По проблем 3: Вариант 2 „Неактуален към нуждите на страната метрологичен контрол на средствата за измерване“

Въвеждане се метрологичен контрол на водомери за нечиста студена вода, средства за измерване на природен газ или пара, които работят със стандартизирано стесняващо устройство – бленда, както и на съоръжения за измерване при освобождаване на твърди материали от контрол.

Отпадат изискванията за контрол на средства за измерване, които вече не представляват обществен интерес, поради остарели технически и технологични решения или поради прилагане на други схеми за осигуряване на точност и достоверност на измерванията по аналогия с практиката на страните членки на ЕС.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- Ще се увеличи
- Ще се намали
- Няма ефект

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
- Не

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
- Не

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

- Актът засяга пряко МСП
- Актът не засяга МСП

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани

7. Консултации:

- Проведени са консултации

През 2022 г. бе проведено публично обсъждане на проекта на предложения акт със заинтересовани страни – представители на Министерство на икономиката и индустрията, ДАМТН, Бруната ООД, АС Бояна, Овергаз сервиз АД, Унисист Инженеринг ООД, НЦРРЗ, АЕЦ Козлодуй, Енерго Тест Контрол ООД, Булгартрансгаз ЕАД, Гарант Сервиз и на Съюза на метролозите в България. Резултатите от публичното обсъждане са отразени в акта.

Допълнително, през 2023 г. проектът бе обсъждан с Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, Овергаз сервиз АД, служители от Министерството на икономиката и индустрията.

- Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на наредбата ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации (www.strategy.bg). Резултатите от публичното обсъждане ще бъдат отразени в справка за приетите и неприети забележки.

Проектът на акт ще премине тримесечния нотификационен период съгласно Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

- Да
- Не

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

- Да
- Не

10. Приложения:

11. Информационни източници:

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: ...

Дата: ...

Подпис: ...